

Egenvård i förskola och skola

Riktlinje

Fastställt av	Skoldirektör
Datum för fastställande	2013-10-21, reviderad 2016-09-19 2019-03-28 2021-10-27 2023-09-04
Giltighetstid	Tills vidare. Revideras årligen
Ansvarig funktion	Verksamhetschef för elevhälsans medicinska insats
Diarienummer	BUN-2023-00744
Målgrupp	Samtliga skolledare samt berörd personal inom kommunens allmänna skolväsende

Innehåll

1	Inledning.....	3
2	Individuell bedömning.....	3
3	Förskolan/skolans ansvar.....	3
4	Planering	4
5	Uppföljning och omprövning.....	5
6.	Bilagor.....	6

1 Inledning

Barn och elever kan ha behov av hälso- och sjukvårdsinsatser under sin vistelse i förskolan eller skolan. En hälso- och sjukvårdsinsats som kan utföras i förskolan och skolan kallas egenvård.

Egenvård är inte hälso- och sjukvård enligt hälso- och sjukvårdslagen (2017:30) Dit räknas däremot hälso- och sjukvårdens bedömning, planering och uppföljning av egenvården. Egenvård är alltså en hälso- och sjukvårdsåtgärd som en legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal bedömt kan utföras av ett barn/elev själv eller med hjälp av någon annan. Bedömningen om en hälso- och sjukvårdsåtgärd kan utföras som egenvård regleras i Lag (2022-1250) om egenvård

Den hälso- och sjukvårdspersonal som bedömer om egenvård måste bedöma om det finns några risker med att åtgärden utförs oms egenvård. Om det finns risk kan inte åtgärden utföras som egenvård

Hälso- och sjukvården har ansvar för att bedömningen är riktigt gjord och att omprövning sker om förutsättningar ändras. Om barnet /eleven skadas vid utförandet av egenvård görs bedömning av ansvar enligt allmänna skadestånd och straffrättsliga regler.

Elevhälsans medicinska insats ansvarar inte för att utföra egenvård.

Elevhälsan har ett särskilt ansvar för att undanröja hinder för varje elevs lärande och utveckling i det individuellt inriktade arbetet och vara med när behov av särskilt stöd utreds. På det sättet blir elevhälsans medicinska insats involverad i arbetet med planering och samverkan kring egenvården

2 Individuell bedömning

Det går inte att säga generellt vilka åtgärder som utgör egenvård utan är beroende av omständigheter i varje enskilt fall. En del barn/elever har behov av kontinuerlig egenvård medan andra har behov av tillfälliga insatser. Bedömningen görs av legitimerad yrkesutövare/behandlande läkare utifrån fysisk och psykisk hälsa och utifrån barnet/elevens bästa

3 Förskolan/skolans ansvar

Vårdnadshavare tillsynsansvar för sina barn enligt 6 kap föräldrabalken övergår till förskolan/skolan den tid barnet/eleven vistas där. Samma ansvarsförhållande gäller i frivillig som obligatorisk skolform.

Rektor ansvarar för att barnets vistelse i förskolan/eleven skolgång ska kunna genomföras och har ett ansvar att barnet/eleven får hjälp med sin egenvård. Det är viktigt att behandlande

läkare, förskola, skola, vårdnadshavare och elev samarbetar och planerar egenvården så att den fungerar så tryggt och bra som möjligt utifrån barnets/elevens bästa.

För barn/elev i förskolan/skolan måste därför en bedömning göras utifrån förutsättningar i samråd med skolan. Med samråd avses att hälso- och sjukvården efter vårdnadshavares tillstånd kontakter rektor för en bedömning om åtgärden kan utföras som egenvård på ett säkert sätt. Rektor bedömer och beslutar i samråd med vårdnadshavare och personal vem som kan åta sig uppgiften i förskolan/skolan och ansvara för att den anställde har rätt kompetens och kan fullgöra sina uppgifter. Behövs utbildningsinsatser ansvarar hälso- och sjukvården för utbildning och uppföljning

Vårdnadshavare kan lämna över den faktiska vården och omsorgen till någon annan, men ansvaret för egenvård kan vårdnadshavare inte lämna över utan att den behandlande legitimerade yrkesutövaren inom hälso- och sjukvården har gjort en ny bedömning. Vårdnadshavarna kan således inte lämna över ansvaret att t.ex. ge läkemedel till personal i skolan utan att ansvarig inom hälso- och sjukvården har gjort en ny bedömning utifrån egenvårdsföreskriften. Skolan kan tillsammans med vårdnadshavarna ta kontakt med den ansvarige och begära en ny bedömning utifrån de nya förutsättningarna.

Om rektor anser att förskolan/skolan inte har möjlighet att utföra den beslutande egenvården på ett och säkert sätt måste rektor kontakta ansvarig inom hälso- och sjukvården. Tillsammans med förskolan/skolan ska då hälso- och sjukvården komma överens om hur man ska lösa situationen. Det kan till exempel gälla mer information, utbildning, resurser och en dialog med behandlande läkare om eventuell ytterligare bedömning.

Det kan bli olika bedömningar beroende på vem som ska utföra åtgärden. En åtgärd kan bedömas som egenvård när vårdnadshavare utför åtgärden men räknas som hälso- och sjukvård när eleven befinner sig på förskolan/skolan.

Förskolan och skolans tillsynsansvar och vilka åtgärder som krävs förändras precis som för vårdnadshavare med barnets ålder, mognad och övriga omständigheter. Rektor ansvarar för att rutiner för barnets tillsyn och egenvård finns och är väl förankrad hos den personal som utföra åtgärder.

4 Planering

Elevens egenvårdsplan som ansvarig läkare utfärdar, utgör underlag för skolan egenvårdsinsatser. Egenvårdsplan/insatser ska vara dokumenterad och elev/barn, vårdnadshavare och förskola/skola ska ha en kopia av planeringen och all berörd personal ska vara väl förtrogen med den.

I dokumentationen ska ingå:

- Tydliga barn/elevuppgifter, vårdnadshavares kontaktuppgifter
 - Hur och av vem egenvården ska utföras
 - Vilken åtgärd som har bedömts som egenvård
 - Tydliga skriftliga instruktioner och ordinationer av behandlande läkare
-
- Hur information och instruktion till dem som ska utföra egenvården ska ges, av hälso- och sjukvårdspersonal eller vårdnadshavare
I vissa fall kan den ansvariga läkaren komma överens med elevens/barnets vårdnadshavare om att vårdnadshavaren instruerar förskolans/skolans personal om hur egenvården ska utföras. Vårdnadshavare och ansvarig personal dokumenterar då gemensamt de aktuella rutinerna kring ex medicinerings samt övriga uppgifter som är viktiga att känna till för personalen.
 - Vilka åtgärder som ska vidtas om eleven blir sämre i samband med egenvården
 - Vilka åtgärder som ska vidtas och vem som ska kontaktas om elevens situation förändras
-
- Var medicin finns och handhas vid utflykter, friluftsdagar mm
Elevens vårdnadshavare ansvarar för att elevens mediciner finns tillgängliga, är märkta med namn och personnummer och att en skriftlig ordination finns där medicinerna förvaras. Mediciner ska alltid förvaras inlåsta för att minska risken för tillbud men när det gäller mediciner för akut bruk är det viktigt att de förvaras så att det går att nå snabbt och lätt.
 - Eventuella lokal- och schemaanpassningar
 - Vilka åtgärder som ska vidtas och vem som ska kontaktas om barn/elev drabbas av eller utsatts för risk att drabbas av skada eller sjukdom i samband med egenvården
 - Rutiner vid idrott, friluftsdagar mm
 - Vem som ansvarar för information till tillfällig personal
 - Hur och när bedömning av egenvården ska följas upp och är en omprövning av egenvården ska göras.

5 Uppföljning och Omprövning

Den som har gjort bedömningen och beslutat att en hälso- och sjukvårdsåtgärd kan utföras som egenvård, ansvarar för att beslutet dokumenteras, planeras och följs upp. Beslutet följs upp inom 3 månader.

Skolans legitimerade hälso- och sjukvårdspersonal ska inte ansvara för omprövning eller uppföljning.

Diabetes

Det finns en särskild egenvårdplan kring Diabetes som ska används i samarbete med barnklinikens diabetessköterska.

6 Bilagor

Lag 2022:1250 om egenvård

https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/lag-20221250-om-egenvard_sfs-2022-1250

Meddelandeblad: ändrade regler vid egenvård

<https://www.socialstyrelsen.se/globalassets/sharepoint-dokument/artikelkatalog/meddelandeblad/2023-1-8335.pdf>

Skolverket: Egenvård av barn och elever.

<https://www.skolverket.se/regler-och-ansvar/ansvar-i-skolfragor/egenvard-i-forskolan-och-skolan>

Socialstyrelsen Egenvård

<https://patientsakerhet.socialstyrelsen.se/risker-och-varuskador/riskomraden/egenvard/>

RVN bedömning om det är egenvård eller hälso- och sjukvård

<https://www.rvn.se/sv/delplatser/Vardgivare/Vardgivarwebb/samverkan-och-utveckling/aktuella-avtal-och-overenskommelser/overgripande---alla-malgrupper/egenvard---bedomning/>